

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2021/1

**MADDE 2 / İSTANBUL SÖZLEŞMESİ
KAPSAMI**
**EV İÇİ ŞİDDET DE DAHİL TOPLUMSAL CİNSİYET
TEMELLİ, KADINA YÖNELİK HER TÜRLÜ ŞİDDET
OLAYINDA GEÇERLİDİR.**

#VAZGEÇMİYORUZ

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ AYDINLATIR, İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

amnesty.org.tr

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

instagram.com/aforgutu

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin adı: Ece Ünver Mataracı
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Editör: Fatma Yörür
Çeviri Editörü: Dila Keleş
Fotoğraf Editörü: Fırat Doğan
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu
Kapak Görseli: "Vazgeçmiyoruz" Video ©Titirifikir

Yönetim Yeri, Adresi: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi
Hacımimi Mah. Kemeralı Cad. No:31 Adahan Kat:2
Karaköy Beyoğlu/İSTANBUL
Basımı Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. ve Tic. Ltd.
Yeşilce Mahallesi Girne Caddesi Dumanlı Sokak No:2 4.Levent
Kağıthane/İSTANBUL Tel: +90 212 280 98 54
Basım Tarihi: Nisan 2021
Yayın Türü: Yerel süreli yayın, dört ayda bir yayımlanır

DÜNYADAN HABERLER

6-7

2020-21 YILLIK RAPOR DEĞERLENDİRME

8-9

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN #VAZGEÇMİYORUZ

10-11

KADIN HAKLARI VE MECLİS KOMİSYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

12-13

COVID19 VE ADİL AŞILAMA

16-17

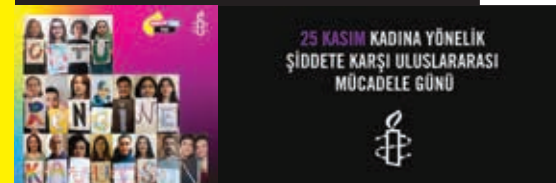
İNSAN HAKLARI EĞİTİMLERİ

18-19

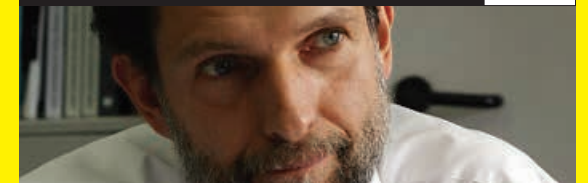
AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

20-21

DAVA GÖZLEM PROGRAMI

22-23

AB-TÜRKİYE ANLAŞMASININ 5. YILI

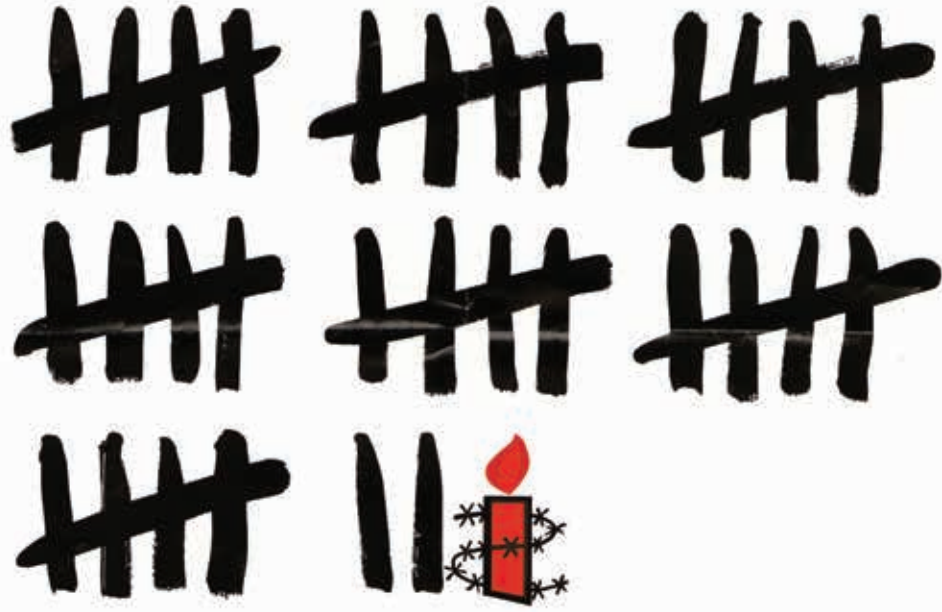
24-25

KAYNAK GELİŞTİRME VE ŞEFFAFLIK

26

**amnesty
international**

défend les prisonniers d'opinion dans le monde; lutte pour l'abolition de la torture et de la peine de mort. prix Nobel de la paix 1977

185 rue Royale
1050 Bruxelles
tél 4022 217 35 62

Illustration: J. L. L. - 185 rue Royale - 1050 Bruxelles - 1050 62

UAÖ Bekçika Şubesi için © Xavier Zeegers tarafından tasarlanan poster.

“Uluslararası Af Örgütü tüm dünyada düşünce mahkumlarını savunmakta, işkence ve ölüm cezasının kaldırılması için mücadele etmektedir.”

SEVGİLİ DESTEKÇİLERİMİZ VE ÜYELERİMİZ,

Bu bülten sizlerin eline ulaştığında Uluslararası Af Örgütü 2020 yıllık raporu tamamlanmış olacak ve web sitemizden erişiminize sunulacak. Yıllık raporumuz Türkiye'den dünyanın dört bir yanına zorlu bir yılın ardından insan haklarının durumunu ülke ülke, bölge bölge mercek altına alıyor. Önümüzdeki döneme ve mücadelemize ışık tutuyor. Sizler de desteklerinizle büyüyen çalışmalarımızı derli toplu izlemek için lütfen web sitemizden 2020 yıllık raporumuzu inceleyin.

Bizler insan hakları ihlallerinin önlenmesi, insan haklarının adım adım ileriye taşınması ve herkesin insan haklarından yararlanması için çalışırken, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Mart ayının başında İnsan Hakları Eylem Planı açıklandı. Eylem planının açıklanmasının ardından meydana gelen bir dizi gelişme ise hükümetin insan haklarını uygulama taahhüdü konusunda pek çok soru işaretine neden oldu. İnsan Hakları Derneği (İHD) Eş Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan, 19 Mart'ta düzenlenen eş zamanlı baskınlarda diğer 10 kişiyle birlikte 'terör örgütü üyeliği' suçlamasıyla evinden gözaltına alındı. Yurtdışına çıkış yasağı ve adli kontrol tedbirleri uygulanarak aynı gün serbest bırakıldı.

Türkiye, 20 Mart'ta gece yarısı yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile kadına karşı şiddet ve ev içi şiddetle mücadeleyle yönelik hazırlanan İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi. Bu kabul edilemez karar, kadına yönelik şiddetle mücadele çabalarında büyük bir gerileme teşkil etmekte ve Sözleşme'nin hedeflediği şekilde şiddeti önlemek, mağdurları korumak ve failerin cezasız kalmasına son vermek için hayati bir araçtan kadınları yoksun bırakmaktadır. Çekilmenin gerekçesi olarak LGBTI+'ların hedef gösterilmesi ise, yapılan hatayı daha da vahim hale getirmektedir.

Eylem Planı'nın mürekkebi kurumamışken, bu endişe verici gelişmeler ve insan hakları savunucularının ve muhalif seslerin suçlu gösterilme çabası, yeni İnsan Hakları Eylem Planı'nın Türkiye'de insan haklarını korumaya yönelik inandırıcı bir taahhüt içermediğini fazlasıyla göstermektedir. Maalesef Eylem Planı, ülkedeki sistematik insan hakları ihlallerinin üstünü örtme girişiminden öteye gitmiyor gibi gözüküyor.

Görünen o ki bugün insan hakları savunucularına her zamankinden daha çok ihtiyaç var. Pandeminin birinci yılını geride bırakırken haklarımızdan vazgeçmiyor, sizlerle birlikte insan hakları için mücadele etmeye devam ediyoruz.

Hepimize sağlık ve direnç diliyorum.
Dayanışmayla,

Ece Ünver
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Direktörü

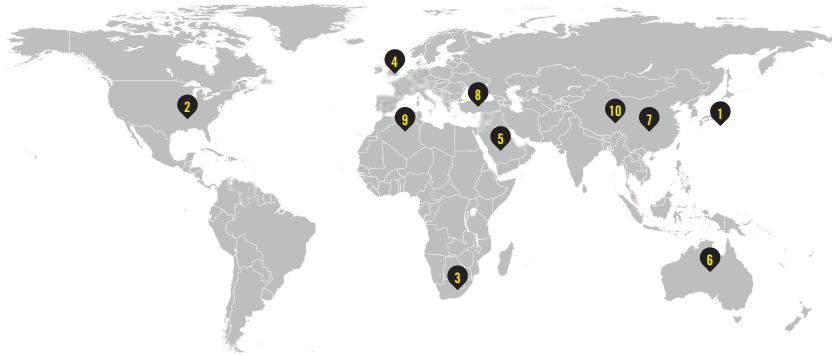
**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

DÜNYA GENELİNDEN İYİ HABERLER

İREM CELEN

Yönetici Asistanı
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

2

ABD: STEVEN TENDO SERBEST BIRAKILDI

Uganda'daki işkence ve diğer ağır insan hakları ihlallerinden kaçan ve ABD'ye sığınma talebinde bulunan 35 yaşındaki Steven Tendo, ABD'de iki yılı aşkın bir süredir göçmen gözetim merkezinde tutulduktan sonra nihayet özgür kaldı! Steven, 2020 yılının Eylül ayında Uganda'daki tehlikeye geri dönme riski altındaydı, ancak acil eylem çabaları sınır dışı edilmesini engelledi. Küresel savunuculuk ve aktivizm faaliyetleri sayesinde, ABD'deki yeni yönetim nihayet 10 Şubat 2021'de Papaz Steven Tendo'yu serbest bıraktı. Steven, şu an sığınma talebinin kararını beklerken şartlı tahliye serbest. Bu, insanları gözetimden kurtarmak, ABD'deki göçmen gözetli sistemini sıfırlamanın ilk adımıdır.

©ELOI Ministries

5

SUUDİ ARABİSTAN: KADIN HAKLARI SAVUNUCUSU LUCEYN SERBEST BIRAKILDI

Suudi Arabistan'ın önde gelen kadın hakları aktivistlerinden Luceyn Hasulul, yaklaşık üç yıl cezaevinde tutulduktan sonra Şubat 2021'de tahliye edildi. Luceyn, kadınların araç sürmesini

yasaklayan yasanın yürürlükten kaldırılmasında kilit rol oynadığı halde ilgili yasada değişiklik yapıldığı tarihte erkek vasi yasalarına meydan okuduğu için tutukluymdu. Ailesi ve dünyanın dört bir yanındaki insan hakları örgütleri Luceyn'in tahliye edilmesi için yılmadan mücadele etti ve şimdi onun yanı sıra gözetim altında işkenceye maruz bırakılan herkes için adalet talep ediyorlar. Luceyn halen adli kontrol şartlarına ve seyahat yasasına uymak zorunda. Kız kardeşi Lina, "Luceyn evinde ama hâlâ özgür değil. Mücadelemiz devam ediyor. Tüm siyasi mahpuslar serbest kalmadıkça tam anlamıyla mutlu olmayacağım" dedi.

Suudi Arabistan'daki sayısız aktivist hâlâ demir parmaklıkların ardında. Gerçek adalet ancak hükümet baskıcı kanunları kaldırıp işkence sorumlularından hesap sorduğunda sağlanabilir.

7

ÇİN: İNSAN HAKLARI AVUKATI YU WENSHENG 2021 MARTIN ENNALS ÖDÜLÜNÜ KAZANDI

Çin'deki insan hakları çalışmaları nedeniyle tutuklanan aktivistleri savunan ve "devlet iktidarını bozduğu" gerekçesiyle 17 Haziran 2020'de dört yıl hapis cezasına çarptırılan insan hakları avukatı Yu Wensheng, olağanüstü cesaret ve hukukun üstünlüğüne bağlılık gösterdiği için 11 Şubat 2021'de 2021 Martin Ennals Ödülü'nü aldı. Martin Ennals Ödülü, Uluslararası Af Örgütü de dahil, dünyanın önde gelen insan hakları örgütlerinden oluşan bir jüri tarafından seçilen finalistlerle insan hakları savunucuları için verilen bir ödüldür ve risk altındaki insan hakları savunucuları için koruma ve destek sağlar.

© Private

9

CEZAYİR: GAZETECİ KHALED DRARENİ SERBEST BIRAKILDI

7 Mart 2020'de bir protestoyu takip ederken tutuklanan ve Eylül 2020'de "silahsız toplanmaya kışkırtma" ve "ulusal toprakların bütünlüğüne zarar verme" suçlarından iki yıl hapis cezasına çarptırılan Cezayirli gazeteci Khaled Drareni, 19 Şubat'ta cumhurbaşkanlığı affıyla tahliye edildi! Şartlı tahliye edilen Khaled, davasının Yüksek Mahkeme tarafından incelenmesinin ardından 25 Mart'ta serbest bırakıldı. Davası 2020 Haklar İçin Yaz kampanyasında yer alan gazeteci, "Cezayir'deki tutukluların serbest bırakılmasına verdiği destek için Uluslararası Af Örgütü'ne kalbimin derinliklerinden teşekkür ederim" dedi.

10

ÇİN: AKTİVİST TASHİ WANGCHUCK SERBEST BIRAKILDI

Tibet dili eğitiminin artırılmasının savunan ve ilk olarak 27 Ocak 2016'da "ayrılıkçılığı kışkırttığı" şüphesiyle resmen tutuklanan insan hakları savunucusu Tashi Wangchuk

6

AVUSTRALYA: 60 SİĞINMACI SERBEST BIRAKILDI

Sığınmacılar için Kaynak Merkezi (ASRC), Ocak ayında Melbourne'da bir otelde tutulan 60 sığınmacının serbest bırakılacağını söyledi. Mültecilere, artık yürürlükten kaldırılan tıbbi tahliye yasaları uyarınca, Avustralya'ya nakledilmelerinin ardından bir yıldan daha uzun bir süre sonra köprü vizesi verilecek. 2019'un sonlarından bu yana yaklaşık 60 kişi, tıbbi tedavi için Manus Adası veya Nauru'dan Avustralya'ya getirildikten sonra Melbourne otel odalarında tutuluyordu. Avustralya'ya tıbbi tahliye kapsamında getirilen 192 sığınmacı ve mültecinin büyük çoğunluğu halen tutuklu durumda. Sığınmacıların yakında serbest bırakılacağı haberini kutlayan aktivistler, sığınmacıların Avustralya'ya yerleşmelerine izin verilmesi gerektiğini söylediler.

8

GAZETECİ HAKAN AYGÜN İÇİN AYM'DEN HAK İHLALİ KARARI

4 Nisan'da tutuklanan Halk TV Eski Genel Yayın Yönetmeni Hakan Aygün, 6 Mayıs'ta görülen ilk duruşmada serbest bırakıldı. Aygün, "halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek" ve "halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılamak" ile suçlanıyordu ve bu suçların her ikisi de hapis cezasını öngörüyordu. Türkiye yetkilileri, 'yalan haberler', 'tahrik' veya 'korku ve panik yaratma' suçları ile mücadele bahanesiyle, pandemiye dair fikirlerini çevrimiçi ortamda dile getiren kişileri hedef alıyor. Aygün, haksız tutukluluk yaşadığını belirterek AYM'ye başvuruda bulunmuştu. Yargılaması süreci devam ederken AYM, Hakan Aygün'ün tutuklu kalmasında 'hak ihlali' olduğuna karar verdi. Serbest bırakılan Aygün'ün ise davası hala devam ediyor.

beş yıllık hapis cezasını çektikten sonra nihayet 28 Ocak 2021'de serbest bırakıldı. Tashi, New York Times ile yaptığı röportajın ardından Çinli yetkililer tarafından gözetim altına alındı. Serbest bırakılmasına rağmen, Çin'in yoğun gözetim ve gözdağı kullanma geçmişi olduğu ve özgürlüğünün bir illüzyona dönüşmemesi için Tashi'nin durumunu izlemeye devam ediyoruz.

1

JAPONYA: EVLİLİK EŞİTLİĞİNE EMSAL YARGI KARARI

Japonya'da üç eşcinsel çift, hükümetin anayasayı, evlenmelerine izin verecek şekilde değiştirmemesinin neden olduğu psikolojik zarar nedeniyle, 1 milyon yen (9 bin ABD doları) talep eden bir dava açtı. 17 Mart'ta Bölge Mahkemesi, Japon hükümetinin Japon anayasasının eşitlik hakkının ihlal edildiği ancak davacıların tazminat alma hakkına sahip olmadığına hükmetti. Uluslararası Af Örgütü Bölgesel Kampanyacısı Suki Chung, kararına yanıt olarak, "Mahkeme, Japon hükümetinin eşcinsel evliliklere izin vermeyerek ayrımcı ve anayasaya aykırı davrandığına karar verdi. Bu eşit haklar arayışında çığır açan bir adımdır. Karar, ülkedeki diğer eşcinsel çiftler tarafından açılan benzer davalar için önemli bir emsal teşkil edebilir" açıklamasında bulundu.

© Amnesty International

3

GÜNEY AFRIKA: POPI VE BONGEKA'NIN ÖLÜMÜ SORUŞTURULACAK

G. Afrika'da öldürülen iki kadın Popi ve Bongeka için adalet arayışı sürdü. Kapsamlı, adil ve tarafsız bir soruşturma talebiyle toplanan imzalar ve dünyanın her yanından harekete geçen on binlerce insan sayesinde Güney Afrika yetkilileri soruşturmada ilerleme sağlamayı taahhüt etti. Popi Qwabe ve Bongeka Phungula, Mayıs 2017'de bir akşam dışarı çıktı. İki arkadaş, KwaZulu Natal'e bağlı Durban'da drama öğrenimi görürken tanışmışlardı. Yetenekli iki genç kadının hayali oyuncu olması. O akşam bir taksiye seslendiler. Sonrasında ise iki arkadaştan bir daha haber alınamadı. İki arkadaş vurularak öldürülmüş ve bedenleri yolun kenarına atılmıştı. Polis, cinayetleri gerektiği gibi

soruşturmadı. İçinde iki genç kadına ait kan izleri ve eşyaların olduğu bir taksi bulundu. Kan izleri incelendi, ancak adli tıp kurumu sonuçları hiçbir zaman açıklamadı. Cinayetin üzerinden geçen üç yıl içinde ise kapsamlı bir soruşturma yürütülmedi. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Popi'nin ailesi, dünyanın dört bir yanından toplanan imzaları teslim etmek için Güney Afrika Polis Teşkilatı (SAPS) yetkilileri ile bir görüşme gerçekleştirdi. Güney Afrika Polis Teşkilatı Başkan Yardımcısı ve Ulusal Dedektifler Başkanı'nın hazır bulunduğu toplantıda yetkililer soruşturmada ilerleme sağlamayı taahhüt etti. Takip ediyoruz. Kadın cinayetlerinin cezasız kalmaması için harekete geçen herkese teşekkürler!

4

BİRLEŞİK KRALLIK TAMPON VERGİSİNİ KALDIRDI

Ocak 2021'de tüm kadın örgütlerinin yıllardır süren kampanyaları sonuç verdi ve Birleşik Krallık hükümeti "tampon vergisini" kaldırdı. Kadın hijyen ürünleri, yakın bir zamana kadar "lüks tüketim ürünü" olarak sınıflandırıldıkları için bu ürünlere %5

vergi uygulanıyordu. Mevcut durumda Avrupa Birliği tüm üye ülkelerde aynı değişikliği hayata geçirmeyi planlıyor.

2020'DE YALNIZCA BİR AVUÇ MOLEKÜL TÜM DÜNYAYI YERİNDEN OYNATTI

© Eileen Barrese - Columbia University

AGNÈS CALLAMARD
Uluslararası Af Örgütü
Genel Sekreteri

Olağandışı bir dönemden geçiyoruz. Olağandışı dönemler, olağandışı yanıtlar gerektirir ve olağanüstü bir liderlik talep eder. 2020'de olağanüstü liderlik güçten, imtiyazdan veya kârdan gelmedi. Onun yerine hemşirelerden, doktorlardan ve hayat kurtarıcı hizmetlerin ön saflarında yer alan sağlık çalışanlarından geldi. Yaşlıların bakımını üstlenenlerden geldi. Milyonlarca test ve deneme yapan, canla başla aşı arayan teknisyenlerden ve bilim insanlarından geldi. Çoğunlukla gelir skalasının en altına toplanan ve dünyanın geri kalanının beslenmesini sağlayan, sokaklarımızı temizleyen, vefat eden on binlerce kişinin bedenleriyle ilgilenen, temel hizmetlerimizi onaran, caddelerimizde devriye gezen ve bu dönemde sınırlı hizmet verebilen toplu taşıma araçlarımızı kullanan insanlardan geldi.

Ancak tüm bu kahramanlığın ardında, pandemi süreci, gücün yapısal ve tarihsel istismarının yıkıcı sonuçlarını gözler önüne serdi. COVID-19 pandemisi kim olduğumuzu tanımlamayabilir; fakat kesinlikle ne olmamız gerektiğine ayna tuttu.

Bunu açıkça gören insanlar bir kez daha harekete geçti. Eşitsizliğe karşı çıktılar; Siyahları, azınlıkları, yoksulları ve evsizleri orantısız şekilde hedef alan polis şiddetine karşı çıktılar. Dışlanmaya, patriyarkaya, ırksal üstünlük varsayımına dayalı liderliğin nefret dolu söylemlerine ve acımasız uygulamalarına karşı çıktılar. Black Lives Matter (Siyahların Hayatları Değerlidir) ve #MeToo hareketlerinin talepleri tüm dünyada yankı buldu. Baskılara ve eşitsizliğe karşı kitlesel protestolar Belarus'tan Polonya'ya, Irak'tan Şili'ye, Hong Kong'dan Nijerya'ya kadar birçok ülkede sokaklara döküldü. Çoğu zaman bizleri harekete geçiren, insan hakları savunucuları ve sosyal adalet aktivistlerinin kendi güvenlikleri pahasına üstlendiği liderlikti.

Zaman zaman ve çoğunlukla kadın liderler tarafından insanların hayatını korumak, sağlık sistemlerini güçlendirmek, acil çözümleri benzersiz bir hızla bulmak için gerekli yatırımları yapmak ve geçim imkanlarının tamamı ortadan kaybolan insanların çaresizce ihtiyaç duyduğu ekonomik desteği sağlamak üzere cesur ve zor kararlar alan olağanüstü bir siyasi liderliğin sergilendiğine dair işaretler de gördük. Fakat pandemi aynı zamanda dünyanın siyasi liderleri arasında vasat ve yalancı, bencil ve sahtekar olanların gücünü de artırdı.

Milyonlarca insan hayatını yitirirken, milyonlarcası ise geçim imkanlarını kaybederken en tepedeki milyarderlerin gelirlerinin hızla artmasına, teknoloji devlerinin kârlarının tırmanmasına, dünyanın dört bir yanındaki finans merkezlerinde borsaların büyümesine nasıl bir anlam vereceğiz? En önemlisi, bu aktörler, uzun vadede adil ve eşitlikçi bir toparlanma sürecini mümkün kılmak üzere pandemi yükünden kendi paylarına düşeni üstlenmek için ne önermektedir?

2020, en güçlüye uysal davranıp en zayıfa az veren ve dağılmakta olan çok taraflı bir sistemi; küresel dayanışmayı büyötmeye isteksiz olmadığında bile bunu beceremeyen bir sisteme karşılık gelen uluslararası işbirliğinin zayıflığını da ortaya çıkardı. Çin'in pandeminin ilk günlerinde hayati önemi haiz bilgileri bastırarak sergilediği devasa sorumsuzluk tek kelime ile felaketti. Diğer yandan, ABD'nin, pandeminin ortasında Dünya Sağlık Örgütü'nden (DSÖ) çıkma kararı, dünyanın geri kalanını tamamen hiçe saydığını

gösterdi. G20'nin 77 ülkenin borçlarını bir yıl sonra faiziyle birlikte ödeme şartıyla askıya alma kararı gibi küçük çaplı yarı-tedbirler, pandemi sonrası toparlanma sürecinde yapısal eşitsizlikleri ve ekonomik güçlükleri kalıcı hale getirerek, milyonlarca kişinin ekonomik ve sosyal hakları açısından ağır sonuçlar yaratabilir.

Yıllardır süregelen buyurgan başarısızlıkların ardından 2020, küresel siyasi kurumlarımızın hizmet etmeleri gereken küresel amaçlara uygun olmadığını bir kez daha kanıtladı.

Pandemi, düşük olasılıklı ve yüksek etkili küresel bir sorunun başlangıcında, dünyanın etkili ve eşitlikçi bir biçimde işbirliği yürütmekteki yetersizliğini keskin şekilde ortaya koydu. Bu yüzden, ileriye baktığımızda ve hiçbir aşısı olmayan, her yönüyle çok daha büyük çaplı bir krizi, yani iklim krizini düşündüğümüzde, tehlikenin eli kulağında olduğu hissinden kaçınabilmemiz mümkün görünmüyor.

2020'de milyonlarca kişi, aşırı şiddetli iklim olaylarının etkilerine maruz kaldı. Sahra Altı Afrika ve Hindistan'daki uzun süreli kuraklıktan Güneydoğu Asya, Karayipler, Güney Afrika ve Pasifik'i kasıp kavuran tropikal fırtınalara ve Kaliforniya ile Avustralya'yı saran feci yangınlara kadar küresel ısınma ve iklim dengesizliğiyle ağırlaşan çok sayıda afet, milyonlarca kişinin yaşam, gıda, sağlık, barınma, su ve hijyen hakları dahil sayısız haktan faydalanabilmesini son derece olumsuz etkiledi. Peki yanıt? Gelişmiş ülkelerin Paris İklim Anlaşması çerçevesinde verdiği, 2020 itibarıyla gelişmekte olan ülkelere en az 100 milyar Amerikan Doları değerinde iklim finansmanı sağlama sözleri tek kelimeyle havada kaldı. Ayrıca, imzacı devletler, küresel sera gazı emisyonlarının yarı yarıya azaltılmasını öngören 2030 hedefine ulaşabilmek için gerekli taahhütlerde de bulunmadı. Küresel sıcaklıkların sanayi öncesi seviyelerin 1.5°C üzerine çıkarak geri dönülmez sonuçlar yaratmasını engellemek için mevcut gidişatta güçlü değişiklikler gerekiyor.

Olağandışı dönemler, olağandışı yanıtlar gerektirir ve olağanüstü bir liderlik talep eder. Öyleyse, bizi bekleyen muazzam zorluklara karşı çok daha dirençli bir dünya görmek, böyle bir dünya kurmak için neler yapmalıyız?

Pandemi sonrası sürdürülebilir bir küresel toplumun temelleri yalnızca toparlanma sürecinde yatmıyor. Benzeri bir küresel toplum hesap verebilirliği, insan haklarını; yaşama ortamımız, çevremiz ve ekonomimizle ilişkimiz üzerine yeniden düşünmeyi ve bunları yeniden formüle etmeyi gerekli kılıyor.

Yetkililer acilen herkes için aşı üretimini ve dağıtımını hızlandırmalıdır.

Krizin kökenindeki sebepler ele alınarak hakları bölünmez bir bütün halinde, evrensel çapta koruyacak ve haklara saygı gösterecek bir yeniden başlangıç adımı gereklidir.

Adil ve sürdürülebilir bir toparlanma süreci, dünyanın kamusal vergilendirme rejimlerinin yeniden oluşturulmasını gerektiriyor. Kendi başına hareket eden ve yalnızca kendi çıkarını kollayan egemen ulus devletin de küresel zorluklarla baş etmeye ancak o kadar muktedir olduğu gerçeğiyle yüzleşmek zorundayız.

İnsan haklarını güçlendirmek ve uygulanmasını sağlamak için küresel yönetiminde reform yapılması ve küresel kurumların amaçlarının yeniden tanımlanması, sağlıklı bir toparlanma sürecinin ön koşuludur.

Amacına uygun küresel yönetim, uluslararası insan hakları norm ve standartlarının, soykırım ve insanlığa karşı suçların önlenmesi için nasıl kullanıldığına, yetki istismarı ve yolsuzluğa, muhalefete yönelik amansız sansür ve baskılara, ayrımcılığa, kaba kuvvete ve bizi korumakla görevli olanların uyguladığı işkenceye yönelik küresel denetimi zorunlu kılar.

Sürdürülebilir ve dirençli bir toparlanma sürecine doğru gidiş yolumuzu bulmak için ihtiyaç duyduğumuz yenilik, yaratıcılık ve icat kabiliyeti, özgürlüklerimizin sınırlandırılmasını değil gözetilmesini, savunulmasını ve korunmasını gerektirir. Küresel yönetim, küresel sivil toplum ile sistematik işbirliğini, sivil topluma değer ve saygıyı faaliyetleriyle derinden ilişkilendirmedeği sürece ve bunu başardığı güne kadar amacına uygun olmayacaktır. Bunu istemeliyiz. Bunu talep etmeliyiz. Bunun için örgütlenmeliyiz. Sivil toplum olarak buna uygun olduğumuzu ortaya koymalıyız.

2020 bize bir kez daha, gelecek kuşakları tehlikeye atmak pahasına görmezden geldiğimiz dersler verdi: İnsanlık ailesinin birbirine bağlı olduğunu; "biz, halkların" kriz dönemlerinde yönetimlerden beklentilerimizin evrensel olduğunu; kendi geleceğimizin, gezegenimiz için hazırladığımız gelecekle nasıl ayrılmaz bir bütün olduğunu öğretti. Diğer bir deyişle, bize bir kez daha insan haklarının özünü öğretti.

Geriye yanıtlanması gereken şu soru kalıyor: Ne yapılması gerektiğini görebilecek kadar cesur ve öne çıkıp bunu geniş çapta ve hızla yapabilecek kadar gözü pek davranabilecek miyiz?

Yazının tamamına ulaşmak ve 2021 Yıllık Raporu'nu okumak için [amnesty.org.tr](https://www.amnesty.org.tr) adresini ziyaret edebilirsiniz.

HER YERDE SESİMİZ ÇIKTIĞI KADAR TEKRARLIYORUZ

#VAZGEÇMİYORUZ

GÖKSU ÖZAHİHALI

Kampanya ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Bu yazıyı yazmaya karar verdiğim zamanla yazmaya başladığım zaman arasında kadın hakları açısından büyük değişimler yaşandı. Türkiye, sabaha karşı açıklanan bir karar ile, bir Avrupa Konseyi sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini duyurdu. Çekildiğini duyurması bir anda sözleşmenin yürürlükten kalktığı anlamına gelmiyor. Henüz değil.

İzlenmesi gereken süreçler gereği, Türkiye, Avrupa Konseyi'ne ihbarda bulundu ve üç aylık süreç başladı. Kısaca, 1 Temmuz 2021 tarihine kadar Türkiye, hala İstanbul Sözleşmesi'nin tarafı ve yükümlülükleri bulunuyor.

Milyonlarca insanın hayatını temelden etkileyen bu karardan dönmek için Türkiye'nin hala vakti var. Haklarımızı savunmak için hala vaktimiz var!

Peki İstanbul Sözleşmesi neden önemliydi? Sadece bir sözleşmenin tarafı olmak hayatlarımızı garanti altına almaz, ancak etkin ve eksiksiz uygulanması ile bu mümkün olur. Yürürlükteki sözleşmenin uygulanması, faillerin ceza almasını garanti altına alır, eğitimi garanti altına alır, korumayı garanti altına alır. Her şeyden önce kadına yönelik şiddeti, ev içi şiddeti, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı cinayetleri önlemeyi

garanti altına alır.

İstanbul Sözleşmesi'nin önemini her yerde anlattık ama tek bir cümle ile ifade etmek isterim: İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadelenin altın standardıdır. Elimizdeki en sağlam, en güçlü, en detaylı sözleşmedir. Şiddete maruz bırakılanı ve onun insan haklarını merkeze alır.

Tam da bu yüzden; haklarımız, hayatlarımız için biz #Vazgeçmiyoruz.

Seni de bizimle vazgeçmemeye davet ediyorum. Bize katıl, İstanbul Sözleşmesi'nden, sokaklardan, şiddetin olmadığı bir dünyadan, toplumsal cinsiyet eşitliğinden yana bir dünya ve Türkiye için çalışıyoruz. Ekonomik baskıların, zorla evlendirilmelerin, namus cinayetlerinin, çoğumuzun hayatının bir anında hissettiği psikolojik baskıların olmadığı bir dünyadan ve eşit haklara gerçekten sahip olduğumuz bir dünya hayalinden vazgeçmeyelim. Her yerde sesimiz çıktığı kadar tekrarlayalım, herkese anlatalım biz #Vazgeçmiyoruz!

Neler yaptık?

Biraz da Uluslararası Af Örgütü olarak, bu dönemde biz neler yaptık onları konuşalım.

Geçtiğimiz Ağustos'ta İstanbul Sözleşmesi'nin eksiksiz uygulanması için bir çağrı başlattık. Yeni hediyesi olarak ilgililere ve yetkililere İstanbul Sözleşmesi'ni basıp gönderdik. 8 Mart öncesi, toplanan 17 bin imzayı tekrar yetkililere ilettik ve çağrımızı yeniledik. Bu sırada, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nda belirtilen ve İstanbul Sözleşmesi'nin 11.maddesi gereğince, 'kamuyla paylaşılması gereken verileri'

talep ettiğimiz bir kampanya başlattık. Veriler olmadan tam olarak neyle mücadele ettiğimizi, sorunun kökünü ve en acil ihtiyaçları belirlemek oldukça güç. Devlet bütün bu verileri topluyor olmalı, eğer öyleyse de veriler kamuoyu ile paylaşılmalı. Daha sonra 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü'nde ifade ve toplanma özgürlüğünün garanti altına alındığından emin olmak için alanda bulunduk. Instagram için 'İstanbul Sözleşmesi'ni Uygula' filtresi yaptık.

Sözleşmeden çekilme kararının Resmi Gazete'de yayımlandığı Cumartesi günü, bir video çalışmamız dolaşıma girdi. İzlemediyseniz mutlaka sosyal medya kanallarımızdan videoyu ulaşmanızı öneririm. Videoda karanlık bir sokağa giriş yapan bir kadın görüyoruz, bu karanlıkta yürümek konusunda tereddütleri var. Daha sonra sokak lambalarından İstanbul Sözleşmesi'nin bazı maddeleri yere yansımaya başlıyor sırayla ve yolu aydınlatıyor. Çünkü İstanbul Sözleşmesi, sokakları bizim için aydınlatıyor. Gerçekten bizi güvende hissettiriyor.

Geriye dönüp bakınca, bir umutsuzluk gelebiliyor insanın içine. Değişime etkimiz olup olmadığını sorguluyor, belki olmadığına inanırız. Ama var! Bizim gücümüz var, sözümüzün önemi var. Haklarımız var.

Bu yüzden kelimelerimizi, dayanışmamızı kullanmalıyız mümkün olan her düzlemde. Bütün dünyada gündem yaratan dayanışmamız, haklarımızı korumamız için en önemli aracımız. Daha çok konuşup daha çok diyalog kuracağız. Bizi dinlemek istemeyenlere anlatmanın başka yollarını bulacağız. İlk başta ulaşabildiklerimizden, yakın çevremizden başlayarak anlatacağız İstanbul Sözleşmesi'nin hayatlarımıza nasıl değiştiğini, haklarımızı bırakmanın hayatlarımızı bırakmak olabileceğini.

Yorulduğumuzda da dayanışmanın gücüne yaslanacağız. Tekrar güçlenip tekrar yola devam etmek için birbirimize döneceğiz. Çünkü biz VAZ-GEÇ-Mİ-YOR-UZ!

TÜRKİYE’DE KADIN HAKLARININ GÜVENCE ALTINA ALINMASINDA BİR YÖNTEM OLARAK MECLİS KOMİSYONLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

© TBMM

DAMLA KURU

Lobi ve Savunuculuk Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Geride bıraktığımız 8 Mart Dünya Kadınlar günü haftası ve sonrasında Türkiye’de pek çok şey yaşandı. Kadınlar haklarını savunmak için her zamanki gibi sokakları da meydanları da boş bırakmadılar. Trans kadınların alanlara alınmasında yaşanan zorluklar, sloganla senkronize zıplayan kadınlara dönük operasyonlara karşın kadınlar pek çok şehirde barışçıl gösteri hakkını kullandı.

Kadınlar haklarını sadece meydanlarda savunmadı, TBMM gündeminde de kadın hakları vardı. TBMM kürsüsünden birçok kadın vekilin konuşmalarını dinledik. Yanı sıra yine 8 Mart haftası TBMM Genel Kurulu’nda, AKP, CHP, HDP, MHP ve İYİ Parti’nin, kadına yönelik şiddetle mücadele etmeye ilişkin önergeleri, birleştirilerek görüşüldü. Ve nihayetinde 9 Mart 2021 tarihinde üç ay süreyle görev yapmak üzere “Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu” kuruldu.¹ Komisyon, üç aylık görev süresince

© TBMM

elde edeceği veriler ve değerlendirmeler doğrultusunda bir rapor hazırlayacak. Rapor, daha sonra Genel Kurul’da görüşülecek. Fakat bu komisyon, TBMM bünyesinde kadına yönelik şiddet konusunda görev yapan ilk komisyon değil. Aynı isimle 2015 yılında da bir komisyon kurulmuş ve bu komisyonun raporu kamuya paylaşılmıştı.²

24 Kasım 2011 tarihinde bir çekimser, 246 kabul oyu³ ile TBMM’de kabul edilen İstanbul Sözleşmesi’nden 20 Mart 2021 sabahı 3718 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı⁴ ile Türkiye’nin herhangi bir neden belirtmeden çekildiği haberine uyandık. Kadına karşı şiddet alanında temel prensipler olarak kabul edilen, İstanbul’da imzaya açılan ve Türkiye’nin ilk imzacısı olduğu sözleşmeden; hem de TBMM’de herhangi bir şekilde görüşülmeden, çıkış prosedürlerinin başlatılmış olması pek çok açıdan kaygı vericidir.

Meclis bu denli önemli bir kararda devre dışı bırakılmışken, 9 Mart 2021 tarihinde kurulan ve kadına yönelik şiddet alanında çalışacak olan komisyonu nasıl değerlendireceğiz? Daha genel sorular ile başlamak gerekirse; TBMM bünyesinde bulunan birçok komisyonun görevleri nelerdir? İhtisas komisyonları, meclis araştırma, meclis soruşturma komisyonları, uluslararası komisyonlar gibi uzayıp giden listeye kulak aşinalığımız vardır. Bu komisyonlar neden kurulur? Başka hangi komisyonlar mevcut? Kadın hakları alanında kurulan yeni komisyonu takdir etmekle beraber, Türkiye’de giderek daha da derinleşen kadın hakları krizinde bu komisyonu değerlendirmek için nasıl referans noktaları seçmeliyiz?

NEDİR MECLİS KOMİSYONLARI?

Komisyonlar; uzmanlıkları dikkate alınarak seçilen, belirli sayıda milletvekilinden oluşan ve Genel Kurul’da görüşülecek metinleri olgunlaştıran kurullardır.⁵ Yani komisyonlar kanun yapım süreçlerinin merkezindedirler; kanun tekliflerine dair incelemenin ve araştırmanın yapıldığı, tekliflerin Genel Kurul’da görüşülmeye hazır hale getirildiği küçük çalışma gruplarıdır.

Komisyonlar yasama ve denetim komisyonları; Anayasa, İçtüzük veya kanunla kurulan komisyonlar yahut daimî ve geçici komisyonlar olmak üzere çeşitli şekillerde sınıflandırılabilirler.⁶ Daimî komisyonlar “ihtisas komisyonu” olarak da bilinirler. Geçici komisyonlar ise bilgi edinme ve

denetim amacıyla belirli bir süre için kurulan komisyonlardır. Mecliste 18 daimî komisyon bulunmaktadır.⁷ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Anayasa Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) bu 18 komisyon arasında insan hakları alanı ile alakalı olarak belki de en sık duyduğumuzdır. Bunlardan ise İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu’nun (KEFEK) bir diğer özgül özelliği ise bu komisyonlara bireysel başvuru yolunun açık olmasıdır.

Bilgi edinme ve denetim amacıyla belirli bir süre için kurulan Meclis Araştırması Komisyonu ile Meclis Soruşturması Komisyonu ise geçici komisyonlardır.⁸ 9 Mart 2021 tarihinde kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu ise bu kategoride kurulan geçici komisyonudur.

Alt komisyon ise komisyonlara havale edilen işlerin daha detaylı incelenmesine imkân sağlamak amacıyla, komisyon üyeliklerinin siyasi parti gruplarına dağılım oranı dikkate alınarak oluşturulan küçük çalışma gruplarıdır. Alt komisyon metni veya raporu bağlayıcı olmamakla birlikte uygulamada komisyonlar tarafından genellikle benimsenmektedir.

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU (KEFEK) VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ’NİN ETKİN UYGULANMASI VE İZLENMESİ ALT KOMİSYONU

KEFEK 25 Şubat 2009 tarihli 5840 sayılı Kanunla¹⁰ kurulmuştur. Komisyonun amacı, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesine, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütmek, ülkemizdeki ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, kanun tekliflerini incelemek ve istenildiğinde komisyonlara görüş sunmaktır.¹¹

Kadına yönelik şiddet temasıyla doğrudan ilişkili olarak bu komisyonun 2018 yılında kurulan bir başka alt komisyonu bulunmaktadır: İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu. KEFEK’in 15 Mayıs 2019 tarihli İstanbul Sözleşmesi’nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Hülya Nergis’in Alt Komisyon çalışmalarına ilişkin bilgi vermesi amacıyla gerçekleştirilen toplantısında, komisyonun saptadığı tespitleri içeren bir rapor hazırlayacakları ve bu raporu ilgili kurumlarla paylaşacakları ilan edilmiştir.¹² Fakat Mart

2021 itibarıyla alt komisyonun raporu kamuya paylaşılmamıştır.

YENİ KOMİSYON’UN DEĞERLENDİRMESİNDE BAŞVURULABİLECEK REFERANS NOKTALARI

Bizler, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak 8 Mart Dünya Kadınlar Günü bağlamında, 11 Mart 2021’de siyasi partilerden ikiye kadın davetlinin katılımıyla online bir toplantı gerçekleştirdik. Toplantıda dünyada ve Türkiye’de kadın haklarının durumunu beraber değerlendirdik. Bu toplantıda da İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu’ndan görevli vekiller de mevcuttu. Kendilerinden de henüz raporun paylaşılmadığını teyit ettik.

9 Mart 2021’de kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu’nun etkili olabilmesi için öncelikli olarak İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu raporu paylaşılmalıdır. Yanı sıra, 2015 yılında aynı isimle kurulan komisyonun yayınlanan raporunda yer alan çalışmaların, yeni komisyonun çalışmalarında arka plan bilgisi olarak bulunması beklentilerimiz arasındadır. En önemlisi, bu yeni kurulacak olan komisyonun sivil toplum ile iş birliği içerisinde olmasıdır. Kadın hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin kadınlarla doğrudan iletişimi ile senelerdir devam eden bilgi ve tecrübeleri olmaksızın yeni kurulacak olan komisyonun ortaya koyacakları her durumda eksik kalacaktır. Komisyonun çalışmalarını tamamlayacak unsur ise kamu idaresinin, bu yeni kurulacak komisyonun verilerini kullanıp, Türkiye’de kadın hakları alanında çalışmalar göstereceğine dair iradesidir.

1. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/ARASTIRMA_ONERGESI_SD.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=1422
2. [https://mgm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/4112019103508Komisyon%20Raporu%20\(1\).pdf](https://mgm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/4112019103508Komisyon%20Raporu%20(1).pdf)
3. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/td_v2.goruntule?sayfa_no_ilk=109&sayfa_no_son=118&sayfa_no=109&v_mecelis=1&v_donem=24&v_yasama_yili=&v_cilt=5&v_birlesim=023
4. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/03/20210320-49.pdf>
5. https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/Yasama_El%20Kitabi.pdf sayfa 48.
6. https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/Yasama_El%20Kitabi.pdf sayfa 48-49.
7. https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/Yasama_El%20Kitabi.pdf sayfa 49.
8. https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/Yasama_El%20Kitabi.pdf sayfa 50.
9. <https://www.tbmm.gov.tr/docs/psozluk.pdf>
10. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5840.pdf>
11. https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/Yasama_El%20Kitabi.pdf sayfa 58.
12. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari_mv_goruntule?pTutanakId=27348

Uluslararası Af Örgütü Arjantin Şubesi üyeleri ve destekçileri,
Buenos Aires'teki Kongre binasının önünde, senatonun
tarihi yasa değişikliğini onaylamasının ardından kurtajın
yasallaşmasını kutluyor. 29 Aralık 2020

COVID-19’LA MÜCADELENİN BİRİNCİ YILI: ADİL BİR AŞILAMA İÇİN İLAÇ ŞİRKETLERİNE SESLENİYORUZ!

DAMLA UĞANTAŞ
Kampanyalar Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

COVID-19 pandemisinin birinci yılını kısa süre önce geride bıraktık. Bugünden bakınca, geçtiğimiz yıl mart ayının ilk günlerinde pandeminin ve sonrasında yürütülen politikaların hayatlarımızı bu denli etkileyeceğini muhtemelen tahayyül etmemiştik. COVID-19 yayılmaya devam ederken, dünyadaki işgücünün yarısı işsizlikle karşı karşıya ve 150 milyon kadar kişi daha aşırı yoksulluğa sürüklenme tehdidini sürdürüyor. Son bir yılın özeti, pandeminin dünya üzerindeki eşitsizliği ve sosyal adaletsizliği daha da derinleştirdiğidir.

Pandemi, sağlık hakkından, eğitim hakkına, sosyal haklardan, ağırlaşan ekonomik şartlara dünyanın pek çok yerinde hali hazırda aksayan ve ihlaller barındıran pek çok başlıkta krizi büyüttü. Kriz derinleşirken insan haklarını ihlal eden yönetim şekillerinin sorunu çözmekte yetersiz oldukları da ortaya çıktı. Çözüm ise ancak uluslararası iş birliği ve insan hakları temelli politikaların geliştirilmesi ile sağlanabilir.

PANDEMİ İLE MÜCADELEDE EN ÖNDE YER ALAN SAĞLIK ÇALIŞANLARI GEREKLİ DESTEKLERDEN YOKSUN BIRAKILDI

Uluslararası Af Örgütü tarafından raporlanan son verilere göre, tüm dünyada her 30 dakikada bir sağlık çalışanı hayatını kaybediyor. Pandeminin ilk günlerinden bu yana en az 17 bin sağlık çalışanı yaşamını yitirdi. İnsanların hayatlarını kurtarabilmek için öne çıkan, üstelik tüm bu olağanüstü şartlarda hayatları pahasına çalışmaya devam eden sağlık çalışanlarının korunması konusundaki yetersizlikler aradan geçen bir yıla rağmen giderilmiş değil.

Sağlık çalışanlarına yönelik kişisel koruyucu ekipman yetersizliği pandemi boyunca dünyada sağlık çalışanlarının karşı karşıya kaldığı en önemli sorunlardan biriydi. Özellikle pandeminin ilk döneminde pek çok sağlık çalışanı kendilerini koruyacak yeterli ekipmana erişemedi. Pek çok ülkede, tüm zorluklara rağmen görevlerini yapmaya cesurca devam eden sağlık çalışanlarına yönelik hali hazırdaki maaşları dışında hiçbir ek fayda sağlanmadı. Diğer

ülkelerdeki ek faydalar ise belirli kategorilerdeki çalışanları kapsam dışı bıraktı.

Üstelik birçok ülkede, sağlık çalışanları ve pandemi ile mücadelede kilit konumda bulunan kişiler, kaygılarını ifade ettikleri için işten çıkarıldı veya cezai yaptırımlar ile karşı karşıya bırakıldı. Örneğin, ABD’de, yetkili hemşire asistanı Tainika Somerville, daha fazla kişisel koruyucu ekipman sağlanması talebiyle hazırlanan dilekçeyi okurken kaydedilen bir videoyu Facebook’ta paylaşmasının ardından işten çıkarıldı. Malezya’da, polis, hastanelere temizlik hizmeti veren bir şirkete karşı düzenlenen barışçıl bir protestoyu dağıttı. Protestocular, şirketin, sendika üyelerine yönelik adil olmadığını ifade ettikleri muameleden ve hastanenin temizlik işçilerine yeterli koruma sağlanmamasından şikayetçiydi. Polis protestoya katılan beş sağlık çalışanını gözaltına aldı ve ‘izinsiz toplantı’ yapmakla suçladı.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI AŞILARA ERİŞİMDE SORUN YAŞIYOR

Pandemi süresince ön saflardaki sağlık çalışanlarına yönelik kişisel koruyucu ekipman yetersizliğinin yanı sıra aşılar erişim konusunda da sorunlar devam ediyor.

Avrupa’da sağlık çalışanlarının genel itibarıyla ulusal planlarda önceliklendirilmiş olmasına rağmen tedarik sorunları aşılama hızını yavaşlattı. Bazı ülkelerde sendikalar ve işverenler, aşılamada öncelik verilen ilk gruplara dahil edilmeleri için evde bakım çalışanlarının resmen sağlık çalışanı olarak tanımlanması için çalışma yürüttü.

Sağlık çalışanlarını aşılamaya Ocak ayında başlayan Brezilya ve Şubat ayında başlayan Peru’nun da aralarında bulunduğu ülkelerde sağlık çalışanları örgütleri, bazı yerlerde idare ve yönetim personelinin ön saflarda çalışan personelden daha önce aşılandığını bildirdi. Peru’da bazı hastanelerin temizlik ve hijyen çalışanları virüse maruz kaldıkları halde aşılanmadı.

AŞI ÜRETİM, TEDARİK VE DAĞITIMINDAKİ ADALETSİZLİK

Aşılar erişim konusundaki adaletsizlik yalnızca sağlık çalışanlarını değil hepimizin hayatını doğrudan etkiliyor. Hayatımızın yeniden normalleşebilmesi için mecbur olduğumuz aşıların çok büyük bir bölümü varlıklı ülkelere satın alınarak stoklandı. Mevcut durumda

aşıların tedarik ve dağıtım süreçlerinde yaşanan kriz pandeminin bitirilmesini doğrudan etkileyecek nitelikte.

Uluslararası Af Örgütü, Oxfam, Frontline AIDS ve Global Justice Now tarafından yapılan veri analizine göre varlıklı ülkeler kendi vatandaşlarını neredeyse üç kez aşılamaya yetecek kadar dozu çoktan garanti altına almışken onlarca devlet aşı için sıra beklemeye devam ediyor. Zira 2021 yılı sonuna kadar 70 ülkede yaşayan nüfusun yalnızca yüzde 10’u aşıya erişebilirken, Kanada kendi vatandaşlarını 5 kez aşı yaptıracak kadar dozu garantilemiş durumda.

Öte yandan vatandaşlarının büyük bölümünün aşılamasını neredeyse tamamlayan nadir ülkelerden olan İsrail’de Batı Şeria ve Gazze Şeridi’nde İsrail işgali altında yaşayan neredeyse 5 milyon Filistinli aşılama planının dışında bırakıldı. Bu uygulama yerleşik ayrımcılığın son derece sert bir uygulamasıydı ve insan hakları bakımından kabul edilemez bir nitelikteydi.

HERKES İÇİN ADİL BİR AŞILAMA

Şimdiye kadar, tüm dünyadaki aşı dozlarının yarısından fazlası dünya nüfusunun yüzde 10’undan azını oluşturan 10 varlıklı ülkede uygulanırken, 100’den fazla ülkede henüz tek bir kişi bile aşılanmadı.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), aşıların eşit dağılımını sağlamayı amaçlayan küresel aşı programı COVAX’ı desteklemiş ve hükümetlerden aşırı kamuya açık bir ürün kılmaya çağırıyordu. COVAX, 2021’in sonuna kadar yaklaşık 2 milyar doz aşı dağıtmayı hedefliyor. Ancak bu rakam programa üye ülkelerin nüfuslarının sadece yüzde 20’sine tekabül ediyor.

Küresel bir kriz durumu olan pandeminin bitirilmesi ancak herkesin iyiliğini sağlayarak mümkün olabilir. Yakın gelecekte hayatın normalleşmesi, insanların sağlıklı bir şekilde yaşamlarına devam edip edememesi aşılar erişip erişememeleri ile doğrudan ilgili olacak. Daha adil bir aşılama için hem devletlere hem de kamu kaynakları kullanılarak geliştirilen aşıları üreten ilaç şirketleri sorumluluklarını yerine getirmeli.

DEVLETLERİN SORUMLULUKLARI

Nerede yaşadığı fark etmeksizin, dünyadaki herkesin COVID-19 aşısına erişebilmesi gerekir. Uluslararası insan hakları hukuku gereğince, G20 ülkelerini de kapsayan varlıklı ülkeler,

pandemiyle mücadele etmek için yeterli kaynak ayırmaya çalışan ülkelere destek olmak zorundadır.

Devletler gelecekteki salgın durumlarında insan hayatını daha iyi koruyabilmek için hatalarından dersler çıkarmalı ve sağlık sistemlerini iyileştirmeye yönelik adımlar atmalıdır. Hükümetlerin aşı dağıtım planlarında ön saflarda çalışan tüm sağlık çalışanlarına öncelik vermesi şart. Ayrıca işle bağlantılı edimleri sonucunda COVID-19’a yakalanan sağlık çalışanlarına ve kilit çalışanlara yeterli tazminat sağlanmalıdır.

İLAÇ ŞİRKETLERİNE SESLENİN

Küresel çapta aşıların geliştirilmesi, yeterli miktarda üretilmesi ve daha sonra dünyanın her yerine zamanında ve kapsayıcı bir biçimde dağıtılması için olası tüm engeller kaldırmalıdır. Dünya Sağlık Örgütü, ilaç şirketlerinin COVID-19 aşılarıyla ilgili teknoloji, bilgi ve mülkiyet haklarını gönüllü olarak paylaşması için Mayıs ayında COVID-19 Teknoloji Erişimi Havuzunu (C-TAP) kurdu. Şimdiye kadar hiçbir şirket, bu erişim havuzuna kaydolmadı.

İlaç şirketleri COVID-19 hakkındaki bilgi ve teknolojilerini paylaşırsa, diğer firmalar COVID-19 aşıları üretebilir. Bu sayede daha hızlı bir şekilde daha fazla aşı üretebilir ve pandemiye geride kimse kalmadan bitirebiliriz. Siz de Uluslararası Af Örgütü’nün “İlaç şirketlerine seslenin: COVID-19 aşılarında adaleti sağlayın” başlıklı kampanyasına destek vererek ilaç şirketlerine teknoloji transferi dahil olmak üzere, COVID-19 aşıları için münhasır olmayan lisanslar vermeleri, bilgi, teknoloji ve veri paylaşımı yapmaları ve tedarik miktarını diğer üreticiler aracılığıyla artırmak amacıyla yenilikleri paylaşmaları için C-TAP gibi küresel mekanizmalara katılmaları çağırısında bulunabilirsiniz.

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

CEREN EROL

İnsan Hakları Eğitimi Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

YEREL MEDYA ÇALIŞANLARIYLA İNSAN HAKLARI TEMELLİ HABERCİLİK ATÖLYESİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak yerel basında çalışan gazetecileri ayrımcılıkla mücadele konusunda güçlendirmek amacıyla düzenlediğimiz “İnsan Hakları Temelli Habercilik Atölyesi” dizisinin son iki eğitimini gerçekleştirdik. 19 Kasım 2020 tarihinde gazeteci Faruk Bildirici’nin katılımıyla düzenlediğimiz “Felaketlerde Gazetecilik: Ağlamak Yeterli mi?” başlıklı eğitimde insan hakları bağlamında haber etiği güncel örnekler aracılığıyla tartışıldı. Atölye, 26 Kasım 2020 tarihinde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Odaklı Habercilik” başlıklı oturum ile devam etti. Gazeteci Burcu Karakaş’ın kolaylaştırıcılığında toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana-akımlaştırılmasına hizmet eden bir gazetecilik anlayışının nasıl mümkün olabileceği, örnek olaylar çerçevesinde tartışıldı. 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü’nde “Gündelik Yaşamda Ayrımcılık ve Hak İhlalleri” başlıklı oturumla “Yerel Basın Çalışanlarıyla İnsan Hakları Temelli Habercilik Atölye” çalışmamızı tamamladık. Bir yıl boyunca yürütülen atölyelerde 150’nin üzerinde yerel basın çalışanı, alanında uzman gazeteciler ve akademisyenler ile buluştu. Eğitimci kadrosunda Ceren Sözeri, Gökçer Tahincioğlu, Tora Pekin, Faruk Eren, Faruk Bildirici, Özlem Akarsu Çelik, Hale Gönültaş ve Burcu Karakaş gibi isimlerin olduğu program çerçevesinde gazeteciler ve akademisyenler yerel basın mensuplarıyla, insan hakları temelli haberciliği mümkün kılacak haber dili ve bakış açısını, hak temelli habercilik pratiğini önemli ve güncel başlıklar etrafında tartışma olanağını buldu.

atölyelere katılan gazeteciler, danışma kurulu üyeleri ve Uluslararası Af Örgütü çalışanları katkı sundu. Gökçer Tahincioğlu’nun editörlüğünü üstlendiği gazetede ekoloji, sağlık, mülteci, kadın ve sivil toplum alanlarındaki konu başlıklarını insan hakları perspektifi ile ele alan sekiz haber, iki söyleşi ve dört köşe yazısı yer alıyor. İnsan hakları odaklı haberciliğe örnek teşkil etmek amacı taşıyan tek sayılık İHABER gazetemize insanhakkı.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

İNSAN HAKLARI ODAKLI HABERCİLİK ÖRNEĞİ: İHABER GAZETESİ YAYINLANDI

Uluslararası Af Örgütü İnsan Hakları Eğitimi Programı olarak 2019 -2020 yılında yerel basın çalışanlarına yönelik düzenlediğimiz insan hakları temelli habercilik atölyesi sonrasında katılımcıların haberleri ve diğer gazetecilerin katkıları ile ‘İHABER’ e-gazetesini hazırladık. Atölyeler süresince yapılan çalışmaların yansıması olarak ortaya çıkan İHABER’e

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE ŞUBESİ ÇALIŞANLARIYLA İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ

Pandemi döneminde, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi çalışanları olarak çevrimiçi olanaklarla insan hakları eğitimi programı kapsamında bir araya gelmeye devam ettik. Begüm Başdaş’ın kolaylaştırıcılığında “Toplumsal Cinsiyet Analizi ve Toplumsal Cinsiyetin Anaakımlaştırılması” başlıklı iki eğitim çalışması gerçekleştirdik.

HUKUKÇULAR, AVUKATLAR, HUKUK ÖĞRENCİLERİ İÇİN İSTANBUL SÖZLEŞMESİ, CİNSEL SUÇLAR VE ÇOCUK KORUMA SİSTEMİ EĞİTİMİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak, üyesi olduğumuz ECPAT (Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı) kapsamında ve Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı iş birliği ile yürüttüğümüz eğitimlere Kasım ve Aralık ayı boyunca devam ettik. Beş saatlik dört oturumdan oluşan eğitim programımızın son döneminde 167 hukukçuyla bir araya geldik. 5 Aralık 2020 tarihinde tamamladığımız eğitim süresince katılımcıların katkıları ile İstanbul Sözleşmesi bağlamında ÇKK, TMK, TCK, CMK ve 6284 Sayılı Kanun’u, “CEDAW, Lanzorete, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında düzenlemeler, tedbirler ve çocuk koruma mekanizması” başlığında tartışmalar yürütüldü. Seçilen örnek vakalarla ilgili atölye çalışmaları ile hukukçuların ve bölüm öğrencilerinin müdahale yöntemleri ve yaklaşımları ele alındı.

“POPÜLER AŞK SÖYLEMİ VE FLÖRT ŞİDDETİ” BAŞLIKLIL ONLİNE EĞİTİM

13 Şubat 2021 tarihinde İlkay Kara ve Ceren Akçabay’ın katılımıyla gerçekleştirdiğimiz eğitimde, yerli dramalar, şarkılar üzerinden

EĞİTİM

POPÜLER AŞK SÖYLEMİ VE FLÖRT ŞİDDETİ

13.02.2021 16.00 Zoom

popüler heteronormatif aşk söylemini, aşka atfedilen niteliklerin yarattığı flört şiddetini tartıştık. İnsan hakları bağlamında “aşk”ı konuştuğumuz eğitime 73 kişi katıldı.

MÜLTECİ HAKLARI EĞİTİMİ

6 Ocak 2021 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümü 2. sınıf öğrencilerinin katılımıyla mülteci hakları eğitimi düzenlendik. Eğitime 45 öğrenci katıldı.

TEMEL İNSAN HAKLARI ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİMİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak çevrimiçi devam ettiğimiz “Temel

İnsan Hakları” eğitimlerimizde 100’e yakın kişiyle buluştuk. Dört başlıktan oluşan “Temel İnsan Hakları” eğitim programının ilk bölümünde “İnsan hakları düşüncesinin gelişimi” ve “İnsan hakları nedir?”, “İnsan onuru, kimin onuru?” ve “İnsan hakları temelli değerlendirme” başlığında tartışmalar yürütüldü. Programın devamında “Mülteci Hakları” ve “Çocuk Hakları” başlıklı oturumlar gerçekleştirildi.

Eğitilere katılmak ve programla ilgili detaylı bilgi almak için ihe@amnesty.org.tr adresine yazabilir, insanhaklari.tv adresinden eğitim duyurularına ulaşabilirsiniz.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

NESLİŞAH CÖMERT

Aktivizm ve Üyelik Çalışanı
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Pandemi nedeniyle zorlu geçen bugünlerde umuyoruz ki herkesin sağlığı ve morali iyidir. Hak ihlallerinin artarak devam ettiği bu süreçte çalışmalarımızı ve kampanyalarımızı aktivistlerimiz ve üyelerimizle birlikte etkili bir şekilde sürdürmeye gayret ediyoruz. Geride bıraktığımız bir yıl boyunca, COVID-19 nedeniyle bir araya gelemesek de online tanışma toplantılarıyla aramıza katılan aktivistlerimizle büyüyor ve etkinliklerimizle baskı kurmaya devam ediyoruz.

PAKİSTAN YETKİLİLERİNE: İDRİS KHATTAK'I SERBEST BIRAKIN

İdris Khattak, Pakistan'da zorla kaybetmeler üzerine çalışan bir uzman. Uzun yıllar Uluslararası Af Örgütü ve İnsan Hakları İzleme Örgütü bünyesinde bu suçları belgeledi; ancak Kasım 2019'da o da zorla kaybedildi. Aktivistlerimiz zorla kaybedilmesinin 1. yılında hak savunucusu Khattak'ın nerede olduğunun açıklanmasını ve serbest bırakılmasını talep eden bir video çekti.

ODTÜ ONUR YÜRÜYÜŞÜ SAVUNUCULARIYLA DAYANIŞMA İÇİNDEYİZ

ODTÜ Biyoloji Bölümü öğrencileri Melike Balkan ve Özgür Gür, üniversitelerinde lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks (LGBTI+) haklarını savunmak için mücadele ediyor. Onlar, ODTÜ LGBTI+ Dayanışması'nın önde gelen üyeleri olarak yıllarca kampüste Onur Yürüyüşü düzenlediler. Ancak Mayıs 2019'da üniversite yönetimi, Onur Yürüyüşü'nü yasakladı ve yasaklama kararının ardından düzenlenen barışçıl oturma eylemini dağıtması için kampüse polis çağırdı.

18 öğrenci ve akademisyen, yalnızca barışçıl toplanma haklarını kullandıkları için yargılanıyorlar. Aktivistlerimiz, ODTÜ Onur Yürüyüşü davasının dördüncü duruşması öncesinde, #OdtüRengineKavuşsun yazılı afişlerle fotoğraf çektiler, sosyal medyada görünürlüğü arttırmak için etkinlik düzenledi ve bu yolla dayanışma mesajlarını paylaştılar.

25 KASIM'DA KADINA YÖNELİK ŞİDDETE SON VERİLMESİ İÇİN SES YÜKSELTİK

25 Kasım'da kadın aktivistlerimiz,

hazırladıkları sloganlarla kısa videolar çekerek, seslerini dünyadaki tüm kadınların sesine kattı. Her türlü şiddetten uzak bir yaşam için mücadele edeceklerini belirten kadınlar, "mücadeleye sizde katılın" çağrısında bulundular.

Aktivistlerimiz video çalışmasını sosyal medya hesaplarında yayınlarak kadına yönelik şiddete son verilmesi için taleplerini yinelediler.

İNSAN HAKLARI GÜNÜ ETKİNLİKLERİMİZ

10 Aralık İnsan Hakları Günü'nde aktivistlerimiz, insan hakları evrensel beyannamesinin 1. Maddesi olan "Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğar" ilkesinden yola çıkarak kendi sloganlarını hazırladıkları bir video ile insan hakları ihlallerine dikkat çektiler.

Haklar için Yaz kampanyamız bağlamında haklarında kampanya yürüttüğümüz Melike ve Özgür'le de ODTÜ Onur Yürüyüşü davası öncesinde, sosyal medya hesapları üzerinden dayanışma mesajları yayınladılar.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ İLE DAYANIŞMA

Rektör atama usulüne karşı 4 Ocak 2021 günü çoğunluğu Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinden oluşan bir grup kampüs önünde bir protesto gerçekleştirdi. Uluslararası Af Örgütü, Boğaziçi Üniversitesi protestoları nedeniyle gözaltına alınan öğrencilere yönelik kötü muamele iddialarının soruşturulması ve tutuklu Boğaziçi Üniversitesi protestocularının serbest bırakılması için çağrıda bulundu.

İstanbul aktivist grubumuz, kendi hazırladıkları afişlerle fotoğraflar çekti, Ankara aktivist grubumuz da, öğrencilerle dayanışmak için video çalışması hazırlayarak sosyal medya hesaplarında paylaştı ve bu yolla imza kampanyamızı yaygınlaştırdılar.

Sen de, amnesty.org.tr/acileylem bağlantısından imza vererek çağrımıza katılabilir ve destek olabilirsiniz.

14 ŞUBAT ÖZGÜR AŞK GÜNÜMÜZ KUTLU OLSUN

Aktivistlerimiz, oluşturdukları çalışma grubunda hazırladıkları sloganlarla video çalışması gerçekleştirerek, heteronormatif olmayan, özgür aşkı kutladılar. Unutmayın ki, aşk tek bir renge ait değildir, yaşasın çok renkli aşklar...

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEDEN YAŞATIR?

8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında, aktivistlerimiz, "İstanbul Sözleşmesi neden yaşatır?" sorusunu bir video ile yanıtladı. Sözleşmesinin ne sunduğunu ve neden eksiksiz uygulanması gerektiğini tane tane anlatan video, sosyal medyada yayınlandı ve dayanışmayı büyütme çağrısında bulundu.

Haklarımızdan vazgeçmiyoruz, İstanbul Sözleşmesi aydınlatır, [#İstanbulSözleşmesiYaşatır](https://amnesty.org.tr/istanbulsözleşmesiyaşatir).

TAHİR ELÇİ'Yİ ÖZLEMLE ANIYOR VE ADALETİN SAĞLANMASINI TALEP EDİYORUZ

Tahir Elçi 28 Kasım 2015'te Diyarbakır'da yaptığı bir basın açıklamasının ardından başından vurularak öldürüldü. Önde gelen insan hakları avukatı Tahir Elçi'yi öldürmekle suçlanan üç polis memurunun yargılandığı davanın ilk duruşması 21 Ekim tarihinde görüldü.

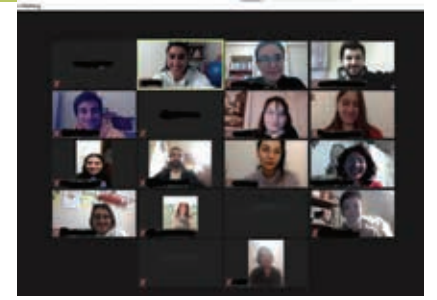
Elçi'nin avukatlarından Orhan Kemal Cengiz'in katılımıyla davanın seyri hakkında bir söyleşi düzenledik. Söyleşiye katılan aktivistlerimiz, sosyal medyada adalet taleplerini paylaştı. Orhan Kemal Cengiz'e katılım ve aktarımları için teşekkür ediyoruz.

GÖNÜLLÜ ÇEVİRMEN GRUBUMUZU KURDUK

'Aktivistimiz Olun' formunu doldurarak bizimle iletişime geçen, deneyimleri ve yetenekleriyle çalışmalarımıza katkı sağlamak isteyen bir grupla gönüllü çevirmen ekibimizi oluşturduk. Çeviri faaliyetlerimize hız kazandıracak aktivistlerimizle online tanışma toplantısı ile bir araya geldik. Gönüllülerimizin de desteğiyle Uluslararası Af Örgütü'nün ürettiği birçok içeriği Türkçeye kazandırarak, takipçilerimize daha fazla Türkçe içerik sunmak ve insan hakları mücadelesini güçlendirmek istiyoruz.

ONLİNE TANIŞMA TOPLANTILARI İLE BİR ARAYA GELMEYE DEVAM EDİYORUZ

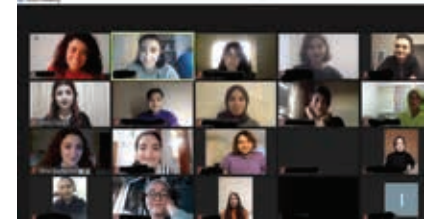
Uluslararası Af Örgütü'nü daha yakından tanımak ve aktivisti olmak isteyen herkese

kapılarımız her daim açık. Yeni katılımcılarla insan haklarının temel nosyonlarını, Uluslararası Af Örgütü'nün kısa tarihçesini ve Türkiye'deki faaliyetlerini tanıtan online tanışma toplantılarıyla büyümeye devam ediyoruz.

İnteraktif etkinliklerle katılımcıların da fikir ve beklentilerini sunduğu bu programda, önümüzdeki dönemde ele alınacak kampanyalara dair yol haritamızı paylaşıyoruz. Bize katılma, insan hakları ihlallerine karşı birlikte mücadele etme fırsatını kaçırmış değilsiniz. Bizimle iletişime geçip bir sonraki faaliyetimizde siz de aramızda yer alabilirsiniz.

amnesty.org.tr/aktivizm bağlantısından başvurunuzu tamamlayabilirsiniz.

GELECEK PLANLARIMIZ

Yeni aktivistlerimiz ve grup girişimleri ile online etkinliklerimize, buluşmalarımıza ve tanışmaya devam ediyor olacağız. Siz de bulunduğunuz ilde yerel grup oluşturmak istiyorsanız aktivizm@amnesty.org.tr adresinden bize yazabilirsiniz.

- DAVA GÖZLEM PROGRAMI -

BATUHAN DURMUŞ

Dava Gözlem Program Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü, adil yargılanma hakkı takibi için dava gözlemler yapar, bu bültende izlediğimiz iki duruşmadan notları sizler için paylaşıyoruz. Dava Gözlem Programımız kapsamında izlediğimiz davalara ve duruşma yazılarına web sitemizde yer alan amnesty.org.tr/dava-gozlem sayfasından ulaşabilirsiniz.

ÖZGÜR GÜNDEM ANA DAVA, AYRILAN DOSYA

19. DURUŞMA, 24 ARALIK 2020

Yargılanan hak sahiplerinin bir kısmı için kararın 19 Şubat 2020'deki 16. duruşmada açıklandığı Özgür Gündem Ana Dava'dan dosyaları ayrılan Eren Keskin, Kemal Sancılı, Bilir Kaya ve İnan Kızılkaya'nın İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden yargılamalarının 3. duruşmasında mahkeme heyeti pandemi koşullarını gerekçe göstererek yargılanan hak sahipleri ve avukatları dışında hiç kimsenin salona girmesine izin vermedi.

Duruşmada; yargılanan hak sahipleri Eren Keskin ve İnan Kızılkaya ile üç savunma avukatı hazır bulundu. Mütalaaya ilişkin beyanlarını aktardılar.

Eren Keskin ifadesinde ne Türkiye'nin iç hukukunda ne de uluslararası hukukta mütalaadaki suçlamalara bir temel bulunmadığını söyledi. “Örgüt üyeliğinden ceza vermenin belli kıstasları var, bunu Yargıtay kararları da belirlenmiş.” ifadelerini kullanan Keskin, “Cumhurbaşkanı'nın devletin imzaladığı sözleşmeleri kabul etmediği bir yerde mahkeme heyetinin gerçek anlamda objektif bir karar veremeyeceğini düşünüyorum” dedi. Eren Keskin, “Ben silahlı örgüt üyesi değilim sadece bunu söyleyebilirim. Burada yargılanan ifade özgürlüğüdür. Bu coğrafyanın en çok baskı gören gazetesine gönüllü olarak genel yayın yönetmeni oldum, yapmadım tabii bu görevi ama gönüllü olarak benim ismim orada yer aldı. Bu nedenle silahlı örgüt üyesi olarak cezalandırılmam istenildi. Bunu kabul etmiyorum.” dedi.

İnan Kızılkaya ifadesinde Türkiye'nin evrensel standartlarda bir hukuk devletine kavuşmasının en temel zemininin düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki bütün engellemelerin, kısıtlamaların kaldırılması olduğunu söyledi. Türkiye'nin Çin'le birlikte dünyada en fazla gazetecinin tutuklandığı ve en fazla gazeteciye dava açılan ülke olduğunu hatırlattı.

İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi; müstemir yetkili bir hakiminin yasal babalık izninde bulunuyor olması nedeniyle “yedek bir hakim olmayışı” ve görevlendirilen hakim in iş yoğunluğu nedeniyle yargılanan hak sahiplerine son sözlerinin gelecek celse sorulmasına karar verdi.

20. DURUŞMA, 15 ŞUBAT 2020

15 Şubat 2020'de görülen son duruşmada da pandemi önlemleri gerekçe gösterilerek duruşma salonuna yargılanan hak sahipleri ve savunma avukatları dışında izleyici avukatlar da dahil hiç kimsenin girişine izin verilmedi. Bir gazetecinin duruşmayı kapının açık tutulması suretiyle izleyicilerin içeride olup bitenleri kapının dışından gözlenmesine imkan sağlanması talebi de reddedildi. Yargılamada hazır bulunan hak sahipleri Eren Keskin ve İnan Kızılkaya'nın son sözleri SEGBİS'le kayıt altına alındı. Karar açıklandı.

KARAR

İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi İnan Kızılkaya'nın “silahlı terör örgütü üyeliği” suçlamasından **6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmasına**; Eren Keskin'in “silahlı terör örgütü üyeliği” suçlamasından **6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmasına**; Kemal Sancılı'nın “silahlı terör örgütü üyeliği” suçlamasından **6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmasına**; Bilir Kaya'nın “silahlı terör örgütü propagandası yapmak” suçlamasından **2 yıl 1 ay hapis cezasına çarptırılmasına**, “silahlı terör örgütü üyeliği” suçlamasından “atılı suçu işlediği sabit olmadığından” **beraatine** karar verdi. Ayrıca, yargılanan dört hak sahibinin “devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak” suçundan **ayrı ayrı beraatlerine** karar verildi.

OSMAN KAVALA DAVASI

1. DURUŞMA, 18 ARALIK 2020

Sivil toplum ve sanat faaliyetlerinde bulunan iş insanı Osman Kavala'nın İstanbul 36. Ağır Ceza Mahkemesi'nde “anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs” ve “devletin gizli kalması gereken bilgilerini casusluk amacıyla temin etme” suçlamalarıyla yargılandığı davanın ilk duruşması İstanbul 36. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Gözlemciler ve gazeteciler yetersiz kapasiteli duruşma salonunda sandalyeler arasında, sıkışık vaziyette yığılarak duruşmayı izlediler. Duruşmada farklı ülkelerin diplomatik misyonlarından temsilciler, siyasi parti milletvekilleri ve çeşitli sivil toplum kuruluşu temsilcileri izleyici olarak hazır bulundu.

Osman Kavala duruşmaya, Silivri Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan SEGBİS'le bağlandı. İddianameye ilişkin savunmasına; suçlamaların hiçbirinin olgusal temele, delile, somut bir eylemin incelenmesine dayanmadığını ifade ederek başladı. Suçlamaların dünya görüşü, etik değerleri ve sorumlu olduğu sivil toplum kuruluşlarının yürüttüğü faaliyet ve amaçlarla taban tabana zıt olduğunu belirtti. Kavala, “*Somut delillerin yokluğunda çeşitli iddiaları birbirlerinin gerekçesi haline getirerek ve suçlamalar iç içe geçirilerek, suçlu olduğuma dair algı yaratılmaya çalışıldı*” dedi.

Bir önceki yargılanma nedeni olan Gezi Davası'ndaki iddiaların “nesnel gerçeklik” gibi kullanılarak siyasi ve askeri casusluk suçundan hala tutuklu olduğunu söyleyen Kavala, Gezi iddianamesindeki suçlamaları hatırlattı. İddiaların somutluktan uzak, temelsiz olduğuna dikkat çekti. Gezi olaylarına maddi kaynak aktarımı iddialarının, MASAK raporunda dahi tespit edilmemiş olmasına rağmen mevcut iddianamede Gezi olaylarını finanse ettiği, iddiasında ısrar edildiğini söyledi.

Kavala, AİHM'nin tutukluluğu hakkında 10 Aralık 2019'daki kararında, iddianamede anlatılan olgular ve bulguların nesnel değerlendirilmediğine, iddia edilen suçların işlendiğine dair makul şüphe olmadığına hükmettiğini, bu yargılamadan beraat ettiğini hatırlattı.

Kavala, yeni iddianamedeki suçlamaların da olgusal gerçeklerden kopukluğuna ilişkin örnekler verdi. İddianamede Açık Toplum Vakfı'nı (ATV) faaliyetleri kapsamında kendisine yöneltilmiş suçlamaların temelsiz olduğunu ifade eden Kavala, vakfın yasalara ve mevzuata uygun biçimde faaliyet gösterdiğini ve yasalara uygun biçimde yürütülen projelere destek verdiğini savundu. AİHM'nin ihlal kararı, yerel mahkemenin beraat kararı, iki defa tahliye kararına rağmen yıllarca tutuklu kalmasının sıradan bir hak ihlali olmadığını söyledi.

ALTİ TANIK

Duruşmada, aralarında 15 Temmuz 2016 günü Büyükkada'daki iddianame konusu etkinliğin gerçekleştiği otel çalışanlarının, etkinlik katılımcılarının ve ATV'de faaliyet göstermiş bir kişinin bulunduğu tanıklar dinlendi. Sorgulanan tanıklar Kavala'nın etkinlik sırasında Barkey ile birlikte bulunduğu dair bilgi ve görgüleri olmadığını söylediler.

KARAR

Osman Kavala'nın tutukluluğunun devamına ve yeni tanıkların dinlenmesine karar verildi.

2. DURUŞMA, 5 ŞUBAT 2021

Adliye koridorundan mahkeme koridoruna açılan turnike önünde sınırlı sayıda sandalye kapasitelisalona alınmak üzere bekleyen izleyicilerden, yabancı ülke konsolosluk yetkililerine öncelik verildi. Çok sayıda gazeteci ve gözlemcinin ilgi gösterdiği duruşmada, salon kapasitesinin yetersizliği sorun yarattı, pek çok gözlemci birbirlerine oldukça yakın mesafede duruşmayı takip etmek zorunda kaldı.

YARGILAMA

Mahkeme mübaşiri, duruşmada, tanık beyanlarının alınmasından kısa süre önce salona giren izleyicileri “bacak bacak üstüne atılmaları” konusunda uyardı.

İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Gezi Parkı Davası'nda, Kavala ve tüm sanıklar hakkındaki beraat kararının üst mahkemeye bozulmasının ardından, İstanbul 36. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmekte olan mevcut davanın 4 Şubat 2020'de, birleştirilmesi yönünde görüş ve izin verildiği mahkeme tutanaklarına geçirildi.

Büyükkada'da gerçekleşen ve yargılama konusu olan etkinlikte Kavala'nın bulunduğu ilişkin bilgi ve görgüleri olmadığını söyleyen tanıkların dinlenmesinin ardından Kavala ve avukatlarının beyanları dinlendi.

HÜKÜM

Mahkeme; mevcut dosyanın kapatılarak Gezi Parkı Hak Savunucuları davasıyla birleştirilmesine, tanık C.F.B hakkında “yalan tanıklık suçlamasıyla suç duyurusunda bulunulması hususunun” güncel mahkemeye ve Osman Kavala'nın tutukluluk halinin devamına karar verildi. Sonraki duruşma dosyaların birleştirildiği İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 21 Mayıs 2021'de görülecek.

DURUŞMA	DAVA ADI	TARİH
1	Osman Kavala Davası	18.12.2020
19	Eren Keskin ve Diğerleri (Özgür Gündem Ana Dava'dan ayrılan dosya)	24.12.2020
4	ODTÜ Onur Yürüyüşü Davası	10.12.2020
2	Osman Kavala Davası	05.02.2021
20	Eren Keskin ve Diğerleri Davası	15.02.2021
2	Tahir Elçi Davası	03.03.2021
4	Müeyesser Yıldız Davası	08.03.2021
1	Boğaziçi Üniversitesi Sergi	17.03.2021
1	Cumartesi Anneleri Davası	25.03.2021

AB İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ SORUMSUZ GÖÇ ANLAŞMASININ 5. YILDÖNÜMÜ

“TEHLİKELİ GÖÇ ANLAŞMALARI SON BULMALI, YENİLERİ YAPILMAMALI”

AB ile Türkiye arasındaki göç anlaşmasının beşinci yıldönümünü geride bıraktık. AB - Türkiye göç anlaşması 18 Mart 2016'da imzalandı. Anlaşmaya göre AB ve Türkiye, Ege adalarına düzensiz giriş yapan sığınmacılar dahil tüm kişilerin Türkiye'ye geri gönderilmesi konusunda uzlaştı.

Uluslararası Af Örgütü anlaşmanın beşinci yıl dönümünde AB liderlerine, on binlerce kişiyi Yunanistan adalarında insanlık dışı koşullarda yaşamak zorunda bırakan ve mültecileri Türkiye'de kalmaya zorlayarak risk altına sokan beş yıllık başarısız politiklardan vazgeçme çağrısı yaptı.

Türkiye, anlaşmanın bir parçası olarak, insanların Avrupa'ya gitmek üzere topraklarından ayrılmasını engellemeyi taahhüt etti. Buna karşılık, AB Türkiye'ye milyarlarca Euro ödedi. Eylül 2020'de Türkiye'de yaşayan mültecileri desteklemek için ödenen yüz milyonlarca Euro buna dahildi.

Anlaşmanın ardından Yunanistan, adalardan ülkeye giriş yapan kişileri, sığınma talepleriyle ilgili karar verilene kadar kamplarda yaşamak zorunda bırakan politikaları yürürlüğe soktu. Mevcut durumda mültecilerin %86'sı Afganistan, Suriye, Somali,

Kongo Demokratik Cumhuriyeti ve Filistin'den geliyor ve mültecilerin %26'sını çocuklar oluşturuyor (her 4 kişiden biri). Tüm dünyada en yüksek sayıda mülteciye ev sahipliği yapan Türkiye'de 3 milyon 600 bin Suriyeli dahil 4 milyon mülteci yaşıyor.

‘AB ARTIK SORUMLULUK ÜSTLENMELİ’

AB Dışişleri ve İçişleri Bakanları'nın Avrupa dışındaki ülkelerle göç konusunda yapılan işbirliğini daha kapsamlı hale getirmeyi görüşeceği toplantı öncesinde bir açıklama yayımlayan Uluslararası Af Örgütü Avrupa Bölgesel Ofisi Direktörü Eve Geddie şunları söyledi: “AB-Türkiye anlaşması feci bir başarısızlık oldu. AB ve üye devletler, güvenlik arayışıyla Avrupa'ya sığınan insanların sorumluluğunu üstlenmedi. Mültecilerin ve göçmenlerin haklarına saygı göstermediler ve koruma talep eden kişilere Avrupa'ya ulaşabilmeleri için güvenli alternatif yollar sunmadılar. Bakanlar, insanların hayatlarını kurtaracak, uygulanabilir çözümlere öncelik vermelidir. AB-Türkiye anlaşması gibi utanç verici politikalar ve AB'nin Libya ile yürüttüğü sorumsuz işbirliği, gelecekte diğer ülkelerle yapılacak göç anlaşmalarına emsal olamaz.”

“Anlaşmanın imzalanmasının üzerinden beş yıl geçtiği halde 15 bin kadın, erkek ve çocuk Yunanistan adalarındaki aşırı kalabalık kamplarda mahsur durumda. On binlercesi ise

adalarda kalmaya zorlanıyor. Birçok mülteci ve göçmen çadırlarda yaşamak zorunda bırakıldı ve soğuk hava koşulları nedeniyle birçok kişi hayatını kaybetti.”

“Bu anlaşma, AB'nin insan hakları sicili bakımından yıpratıcı oldu ve AB'nin göçü sınırlandırmak için yalnızca siyasi kazanç gözeterek, insani açıdan kaçınılmaz maliyeti ise hiçe sayarak diğer ülkelerle de anlaşmaya istekli olduğunu gösterdi.”

‘TÜRKİYE, MÜLTECİLER VE SİĞINMACILAR İÇİN GÜVENLİ DEĞİL’

“Yunanistan adalarına ulaşan kişilerin sayısı azaltmış olmasına rağmen, yola çıkma girişiminde bulunanlar şiddet ve Türkiye'ye geri itilme riski altına giriyor” diyen Geddie sözlerini şöyle sonlandırdı:

“Türkiye, mülteciler ve sığınmacılar için güvenli değil. İnsanlar Suriye'ye bile geri gönderilebiliyor. AB liderleri dayanışma çabalarını artırmalı, daha yüksek sayıda mülteci ve göçmeni diğer üye devletlerde yeniden yerleştirmeli ve Avrupa'nın dört bir yanındaki aktivistlerin dayanışmasını ve mültecileri iyi karşılayan toplulukları örnek almalıdır.”

Uluslararası Af Örgütü'nün konu hakkında yürüttüğü çalışmalar ve kapsamlı açıklamalara web sitemizden erişebilirsiniz.

SEVGİLİ DESTEKÇİLERİMİZ,

Bir yılı aşkın süredir, pandemi koşullarında, Türkiye ve dünyada insan hakları ihlalleri artmaya devam ederken, sizlerin destekleri ve birlikte olmamızın gücüyle birçok ihlalin önüne geçebilmek, sorumlulara çağrıda bulunabilmek ve her bir insanın insan hakları standartlarına erişebilmesini sağlamak amacıyla, kampanyalar yürütmeye devam ediyoruz.

Bu süreçte, birçoğunuzu aradık, sesinizi duyduk, birçoğunuzla tanıştık ve sohbet etme fırsatı bulduk. Bu bir yıl içinde, çok sayıda yeni destekçimiz aramıza katılarak, insan hakları mücadelemizi güçlendirdi. Giderek daha fazla büyümenin verdiği heyecanla, sizlerden aldığımız destek ve inançla bu çalışmaları özgürce yapabilmek çok kıymetli!

ÇALIŞMALARIMIZI SÜRDÜRÜRKEN, NELERE DİKKAT ETTİĞİMİZİ DE SİZLERLE PAYLAŞMAK İSTİYORUZ:

İnsan hakları ilkelerinin uygulanmasına, cömertlikleriyle katkı sağlayan siz destekçilerimize karşı sorumluyuz. Sağladığınız destekleri olabildiğince hızlı değerlendiriyor, kaynakları makul ve sorumlu bir şekilde kullanıyoruz.

Çalışmalarımızda, hak sahiplerinin gerçek hikayelerine yer vererek, hikayelerini daha fazla

insana duyurmayı amaçlıyoruz. Bu hikayeleri anlattığımızda, birincil önceliğimiz, bireyin veya topluluğun isteklerine, onuruna ve güvenliğine saygı duymaktır. Bu nedenle, hak sahiplerinin hikayelerini, yalnızca bunu yapmak için önceden onay aldığımız durumlarda paylaşıyoruz.

Bireysel desteklerinizle kaynak oluştururken, Türkiye'deki ilgili mevzuatlara uygun çalışıyor, sizlere elimizden gelen en iyi deneyimi sunmaya çalışıyoruz. Böylece hep birlikte, herkes için insan haklarını teşvik etmek ve korumak üzere daha fazlasını yapabileceğimizi biliyoruz. Bu faaliyetlerin şeffaf, etik ve güvenilir olması en önemli kriterimizdir.

Şeffaflık ilkemiz ekseninde, finansal raporlarımızı internet sitemizde paylaşıyoruz. Daha fazla gelir elde etmek amacıyla değil, insan hakları çalışmalarımıza fon yaratmak ve stratejik hedeflerimizi gerçekleştirmek amacıyla kaynak geliştiriyoruz.

Bugün bu sayfaya gelene kadar okuduğunuz bu bültendeki tüm çalışmaları, verdiğiniz maddi ve manevi desteklerle yapabildik. Bu süreçte insan hakları mücadelemize sunmuş olduğunuz katkılar arkamızda hissettiğimiz en büyük güç oldu.

ARAMIZDA OLDUĞUNUZ VE DESTEKLERİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER!

Nelson Mandela' 2006 yılında Uluslararası Af Örgütü Vicdan Elçisi Ödülü'nü alırken.

“İnsan haklarını inkar etmek, insanlığa meydan okumaktır.”

**NELSON MANDELA,
GÜNEY AFRİKALI YURTTAŞLIK HAKLARI AKTİVİSTİ**

DAHA FAZLASI İÇİN

AMNESTYSTORE.COM

